

Dosarul nr. 2ra-683/2022
2-18142401-01-2ra-18052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D. Tricolici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, O. Cojocar)

DECIZIE

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursurile declarate de către Veaceslav Tușinschi și Doina Marin,
reprezențați de avocatul Ion Vîrlan,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav
Tușinschi și Doina Marin împotriva Societății pe Acțiuni „Tecton-Z” și Verei
Coșcodan cu privire la obligarea ajustării proiectului de execuție,
împotriva deciziei din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 05 februarie 2018, Veaceslav Tușinschi și Doina Marin au depus cerere de
chemare în judecată împotriva SA „Tecton-Z” și Verei Coșcodan cu privire la
obligarea ajustării proiectului de execuție nr.10/15-SA „Reconstrucția
apartamentului xx din str. Xx”, conform certificatului de urbanism pentru proiectare
nr. 435i/15 din 15 septembrie 2015 și normativelor în construcție, precum și
încasarea din contul pârâților, în mod solidar, a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că sunt coproprietarii
apartamentului nr. 13 din str. Xx, înregistrat cu nr. cadastral xx, iar pârâta Vera
Coșcodan este proprietara apartamentului xx din str. Xxxx, nr. cadastral xxxx.

Potrivit planului amplasării construcțiilor, apartamentele nr. xx și xx au doi
pereți comuni.

La 23 decembrie 2013, a fost intentată procedura de executare silită de către
executorul judecătoresc Dumitru Manole în baza titlului executoriu nr. 2-364/2013
din 03 iulie 2013.

Creditorul Doina Marin și debitorul Vera Coșcodan, domiciliată pe str. Xx,
apartamentul xx, au fost obligați să plătească documentația de proiect și să
proiecteze împreună ca ulterior ambele părți să depună setul conform Legii privind
autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09 iulie 2010 la Direcția

generală arhitectură, urbanism și relații funciare mun. Chișinău.

Reclamanții au relatat că administrația publică locală la 14 septembrie 2015 a emis certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 435 i/15, care prevede reconstrucția apartamentelor nr. xx și xx în comun și în cazul argumentărilor din punct de vedere tehnic și cu respectarea normativelor în vigoare, s-a oferit posibilitatea realizării lucrărilor de construcție separat, pentru fiecare apartament în parte, cu neadmiterea afectărilor reciproce. Totodată, s-a impus condiții pentru apartamentul xx în conformitate cu certificatul de urbanism pentru proiectare nr.435 i/15 din 14 septembrie 2015, pct. 4 al Regimului arhitectural-urbanistic, cât și art. 12 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, potrivit căreia extinderea din perimetrul de bază a imobilului poate fi realizat doar în baza acordurilor autentificate notarial cu proprietarul apartamentului nr. 13.

Reclamanții au menționat că, ignorând indicațiile Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare mun. Chișinău, la cererea pârâtei a fost întocmit Proiectul de execuție nr. 10/15-S.A de către SA „Tecton-Z” seria AMMII nr. 042896, arhitect Limbas S., Burciu Gr., la reconstrucția apartamentului xx din str. xxxx, avizat la 03 martie 2017 și 27 martie 2017.

Reclamanții consideră că actul menționat a fost emis și avizat contrar legii, deoarece lipsește acordul reclamanților în calitate de vecini și proprietari ai apartamentului nr. xx, încălcându-se prevederile art. 12 alin. (1) lit. g) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

Prin răspunsul Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare mun. Chișinău din 27 aprilie 2016, Vera Coșcodan a fost informată despre această condiție, iar arhitecții au proiectat și nu au respectat legislația în vigoare. Mai mult, SA „Tecton-Z” nu și-a îndeplinit obligațiile ca proiectant și nu a soluționat neconformitățile și neconcordanțele comise în proiectul de execuție a apartamentului xx, semnalate de către verificatorul de proiect atestat și a arhitect șef interimar al mun. Chișinău, încălcând astfel prevederile art. 23 din Legea nr. 721 din 02 februarie 1996 privind calitatea în construcții.

Reclamanții au afirmat că prin reconstrucția cu extindere a apartamentului nr.20 pe anexele C-D-E, se diminuează condițiile de trai, blocând iluminarea naturală a 3 camere locative a apartamentului nr. 13. Proiectul a fost executat în baza documentelor inițial incorecte, care au cauzat abateri și încălcări ale normativelor prin diminuarea completă a insolației apartamentului nr. 13 și din acest motiv, la 03 noiembrie 2017, verificatorul de proiect Rejep Veaceslav a retras avizul de verificare nr. 68 din 27 martie 2017 a Proiectului de execuție pentru apartamentul xx, fapt confirmat prin demersul din 03 noiembrie 2017. De asemenea, se încalcă normele anti incendiare, distanța de la un perete la altul al construcției urmează a fi de 3 metri, condiție stipulată în SNIP 0.07.01.89, însă distanța pe axa C-D-E dintre apartamentul nr. 13 și apartamentul xx conform proiectului de execuție este mai mică de 1 m.

Reclamanții au mai indicat că este proiectată intervenția la pereții comuni existenți ce delimitează apartamentele, prin construcția stâlpilor din beton armat care va duce la prăbușirea inevitabilă a celor 2 pereți construiți din but cu lut din apartamentul nr. xx.

La fel, nu este prevăzută în proiect evacuarea organizată a apelor pluviale de pe acoperișul apartamentului xx și scurgerea acestora. Iar, proiectarea unei noi intrări

(pe lângă cea existentă) din golul geamului apartamentului xx, care se află la 80 cm de ușa de la intrarea în apartamentul nr. xx și construirea unei scări cu 5 trepte în fața acesteia, va bloca și îngreuna accesul în apartamentul lor.

Intrarea suplimentară este o derogare, abatere de la pct. 2 din nota Fișei de avizare nr. 11 din 02 iunie 2019 a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, fapt confirmat prin răspunsul Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare mun. Chișinău din 17 august 2016. În proiectul de execuție este indicat la etajul 2 un balcon deasupra ușii suplimentare de intrare în apartamentul xx în formă de semicerc, acesta fiind proiectat în geamul dormitorului apartamentului nr.xx.

Nu există nicio distanță dintre aceste două, fiind inevitabil astfel contactul vizual direct și lipsa de intimitate pentru proprietarii apartamentului nr. 13, fără nicio dificultate din balconul apartamentului xx se va trece și va avea acces la geamul apartamentului.

Prin proiectarea și construcția acestui balcon se încalcă legislația în construcție, norma stabilită expres în capitolul Construcții locative pct. 2.12 din SNIP – 3 m distanță dintre geamuri și balcoane, echere, lojii dintre imobilele învecinate.

Reclamanții susțin că în circumstanțele expuse, prin proiectul de execuție se atentează asupra dreptului lor de proprietate or, beneficiarul necesită să anexeze acordul vecinilor obligatoriu, în cazul în care ridicarea sau exploatarea construcției atentează în mod inadmisibil asupra dreptului de proprietate al vecinului.

Reclamanții au invocat că în setul de acte depuse la Primăria mun. Chișinău pentru obținerea autorizației de construcție pentru apartamentul xx de către Vera Coșcodan, nu se regăsesc acordul lor autentificat notarial, ceea ce constituie o încălcare a prevederilor art. 3 alin. (1) lit. d) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și atrage nulitatea actului.

Reclamanții au menționat că, în cazul efectuării lucrărilor de reconstrucție, supraetajare și extindere a apartamentului xx în baza proiectului de execuție care face obiectul litigiului, există riscul iminent al încălcării cerințelor cadrului normativ tehnic ce ține de evacuarea apelor pluviale, securitatea anti incendiară, durabilitatea construcției vecine și iluminării naturale, ceea ce va duce incontestabil la atentarea inadmisibilă asupra dreptului de proprietate al vecinilor.

Prin încheierea din 26 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea Verei Coșcodan, reprezentată de avocații Ludmila Covganet și Ion Negura privind încetarea procesului.

S-a încetat procesul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Doina Marin și Veaceslav Tușinschi împotriva SA „Tecton-Z”, Verei Coșcodan cu privire la obligarea ajustării proiectului de execuție și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a explicat Doinei Marin și lui Veaceslav Tușinschi că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

Prin decizia din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de recurs declarată de avocatul stagiar Butuc Larisa în interesele Doinei Marin și lui Veaceslav Tușinschi, s-a casat încheierea din 26 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu trimiterea cauzei pentru judecare în fond în Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Prin hotărârea din 25 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav

Tușinschi și Doina Marin împotriva SA „Tecton-Z” și Vera Coșcodan cu privire la obligarea ajustării proiectului de execuție.

La 04 februarie 2021, Doina Marin și Veaceslav Tușinschi au declarat apel nemotivat, ulterior la 29 aprilie și 24 iunie 2021 au prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 25 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea integrală a hotărârii contestate, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Doina Marin și Veaceslav Tușinschi și s-a menținut hotărârea din 25 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond de respingere a acțiunii, constatând că prin demersul din 07 noiembrie 2017, verificatorul de proiecte Rejep Veaceslav a informat Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare mun. Chișinău că retrace Avizul de verificare nr. 68 din 27 martie 2017, iar proiectul „Reconstrucția apartamentului xx P+E din mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. Alexei Șciusev, nr.101 rămâne a fi supus corectării conform datelor inițiale în vigoare și supus unei verificări repetate (f.d. 21, vol. I).

Astfel, ca urmare a neconformităților constatate de către organele competente, proiectul de execuție „Reconstrucția apartamentului xx din mun. xxxx” a fost modificat și ajustat în modul corespunzător (f.d. 87-107, vol. II).

Conform Fișei de evaluare emisă în baza procesului-verbal al ședinței Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr. 6 din 28 februarie 2020, în rezultatul examinării, proiectul de execuție „Reconstrucția apartamentului xx din mun. xxxx”, elaborat în baza certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 435i/15 din 14 septembrie 2015, a fost aprobat pentru solicitarea emiterii autorizației de construire conform art. 12 alin.(1) lit. g) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09 iulie 2010. La fel, Consiliul a aprobat reordonarea proiectului de execuție privind reconstrucția apartamentului xx cu extinderea planimetrică și supraetajarea unui nivel (f.d. 142, vol. II).

Respectiv, la 18 iunie 2020, verificatorul de proiecte Rejep Veaceslav a emis Avizul de verificare repetat (f.d. 141, vol. I), în care a indicat că reconstrucția apartamentului xx P+E din mun. xxxx a fost elaborată și verificată în anul 2017.

Pe parcurs, după depistarea elaborării proiectului în baza condițiilor inițiale incorecte, avizul a fost retras.

În condițiile actuale, în baza deciziei Primăriei mun. Chișinău, primirii autorizației de construcție și executare a lucrărilor oponentului beneficiarului menționat, deciziei pozitive a Ministerului Culturii și includerii unelor corectări în proiectul inițial, a apărut posibilitatea emiterii avizului de verificare repetat, în baza următoarelor cerințe: la parter și etaj de exclus geamurile pe porțiunea peretelui între intersecția axelor D-2 și D*-1; pe axa C, în componența ferestrei de instalat geam cu protecție anti incendiară corectările de inclus în proiect în mod oficial.

În concluzie, verificatorul de proiect a indicat că proiectul poate fi ștampilat și recomandat pentru elaborarea lucrărilor de execuție, cu condiția completării conform obiecțiilor expuse și prezentării documentelor necesare la cauză.

Prin urmare, dat fiind că proiectul de execuție nr.10/15 Proiectul de execuție nr. 10/15-SA „Reconstrucția apartamentului xx din str. Xx”, a fost verificat repetat

de către verificatorul de proiecte Rejep Veaceslav și în prezent proiectul poate fi stampilat și recomandat pentru elaborarea lucrărilor de execuție, cu condiția completării conform obiecțiilor expuse și prezentării documentelor necesare la cauză, cerința reclamanților cu privire la ajustarea proiectului de execuție nr. 10/15-SA „Reconstrucția apartamentului xx din str. xxxx”, conform certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 435i/15 din 15 septembrie 2015 și normativelor în construcție, este neîntemeiată.

Subsecvent, sunt neîntemeiate și alegațiile reclamanților referitor de faptul că proiectul nu a fost ulterior modificat precum susține pârâta Coșcodan Vera or, în avizul de verificare repetat, verificatorul de proiecte Rejep Veaceslav a indicat expres că au fost incluse unele corectări în proiectul inițial.

Prima instanță corect a concluzionat că nu sunt afectate condițiile de trai a reclamanților prin reconstrucția cu extindere a apartamentului xx conform proiectului de executare în condițiile în care proiectul respectiv pînă în prezent nu a fost executat.

La 13 mai 2022, avocatul Ion Vîrlan a declarat recurs în interesele lui Veaceslav Tușinschi și Doinei Marin împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului și-a manifestat dezacordul cu hotărârile instanțelor de judecată, menționând că la examinarea cauzei au fost aplicate eronat normele de drept procedural, cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Avocatul Ion Vîrlan a menționat că, la 04 februarie 2021, Doina Marin și Veaceslav Tușinschi au contestat cu apel hotărârea primei instanțe și, tot la 04 februarie 2021, au încheiat contract de asistență juridică cu apelanții.

Astfel, instanța de apel a stabilit examinarea apelului pentru data de 27 ianuarie 2022, ora 12:00, apelanții Doina Marin și Veaceslav Tușinschi au fost citați, însă avocatul nu a fost citat, iar la dosar nu sunt anexate careva avize de recepție a citațiilor.

Avocatul Ion Vîrlan a invocat că a comunicat apelanților că pe data de 27 ianuarie 2022 este antrenat în ședință de judecată la Curtea de Apel Bălți, astfel la 21 ianuarie 2022 a depus în cancelaria Curții de Apel Chișinău cerere de amânare.

Consideră, că decizia Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2022 este ilegală, neîntemeiată pe motivul, că apelul a fost examinat în lipsa avocatului, fiind încălcat dreptul de acces la justiție prevăzut de art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă și de art. 20 din Constituție, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Tot la 13 mai 2022, Veaceslav Tușinschi și Doina Marin au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului recurenții și-au manifestat dezacordul cu hotărârile instanțelor de judecată, menționând că, atât hotărârea primei instanțe, cât și decizia instanței de apel sunt neîntemeiate, contradictorii și insuficient motivate, iar aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară.

Recurenții au susținut că, instanța de apel a neglijat intenționat probele pertinente prezentate de către apelanții Doina Marin și Veaceslav Tușinschi, în

special concluziile experților în construcții, anexate la materialele dosarului, care au o importanță considerabilă. După cum s-a stabilit atât prin expertizele judiciare cât și din restul probelor prezentate, intimații au efectuat proiectul de execuție pentru reconstrucție, cu devieri de la cerințele aprobate prin legislația în vigoare stabilite atât de către instanțele de judecată cât și de către organele naționale abilitate.

Recurenții au menționat că, prin proiectul de execuție nr. 10/15, se atentează asupra dreptului de proprietate a apartamentului nr. xx, drept consacrat de către Constituția Republicii Moldova și de legislația internațională la care Republica Moldova este parte. Vera Coșcodan și proiectantul SA „Tecton-Z” ignoră să înlăture aceste neconformități și să ajusteze documentația de proiect înlăturând suprapunerile, încălcările normativelor în vigoare. Deoarece Vera Coșcodan nu dorește să ajusteze și intenționat duce în eroare instanțele de judecată denaturând realitatea, se califică ca fiind o parte a procesului ce manifestă comportament de rea-credință.

La 18 mai 2022 și respectiv 02 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursurilor depuse de către Veaceslav Tușinschi și Doina Marin, și de către avocatul acestora, Ion Vîrlan, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 143, 146, vol. III).

Prin referința depusă la 20 iunie 2022, Vera Coșcodan a solicitat respingerea cererilor de recurs ca fiind inadmisibile deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 27 ianuarie 2022.

La 01 aprilie 2022 a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 57, vol. III), însă date privind recepționarea acesteia la materialele cauzei lipsesc. Totodată, potrivit recipisei anexate, rezultă că Doina Marin a luat cunoștință cu materialele cauzei la 01 aprilie 2022.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, Colegiul constată că recursurile depuse la 13 mai 2022 de Veaceslav Tușinschi și Doina Marin și de avocatul Ion Vîrlan, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin încheierea din 27 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate Veaceslav Tușinschi și Doina Marin și avocatul acestora Ion Vîrlan au fost considerate admisibile și numite pentru examinare în fond.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând decizia din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul constată că la caz se impune admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pentru motivele ce sînt.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Hotărîrea sau decizia casată nu are nici o putere legală. Actele de asigurare sau de executare făcute în temeiul unei astfel de hotărîri sau decizii își pierd puterea legală dacă instanța de recurs nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 376 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sînt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

În conformitate cu art. 206 alin. (4), (5) din Codul de procedură civilă, dacă reclamantul și pîrîtul nu s-au prezentat în judecată din motive neîntemeiate și dacă nici una din părți nu a cerut examinarea cauzei în absența sa, instanța amîna procesul. Neprezentarea repetată aduce la scoaterea cererii de pe rol.

Neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amîna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că în recursul declarat de avocatul Ion Vîrlan în interesele lui Veaceslav Tușinschi și Doinei Marin, unul din temeiuri constituie neînștiințarea legală despre ședința de judecată a instanței de apel cât și nesoluționarea cererii de amânare.

Din materialele dosarului rezultă că după acceptarea pe rol a cererii de apel depuse de Marin Doina și Veaceslav Tușinschi, ședința de judecare a apelului a fost

stabilită pentru data de 27 ianuarie 2022, ora 12:00 (f. d. 25, vol. III).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că conform materialelor dosarului, citația pentru ședința de judecată din 27 ianuarie 2022, ora 12:00, lui Veaceslav Tușinschi și Doinei Marin, nu a fost expediată (f.d. 26, 27, vol. III).

La fel, s-a stabilit că la 21 ianuarie 2022, avocatul Ion Vîrlan (reprezentantul lui Veaceslav Tușinschi și Doinei Marin), a depus cerere de amânare a ședinței instanței de apel din motiv că este în imposibilitate de a se prezenta la examinarea cererilor de apel deoarece este implicat la examinarea altor dosare aflate pe rolul Judecătoriei Bălți, ședință care a fost coordonată și stabilită în prealabil din luna septembrie 2021 (f.d. 42, vol. III).

Așadar, Colegiul lărgit reține că în ordine de apel, cauza în fond a fost examinată într-o singură ședință de judecată, cea din 27 ianuarie 2022, la care apelanții Doina Marin și Veaceslav Tușinschi și reprezentantul acestora, avocatul Ion Vîrlan, inclusiv intimații Vera Coșcodan și SA „Tecton-Z” nu s-au prezentat.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 27 ianuarie 2022 și a înregistrării audio a ședinței de judecată din aceeași dată rezultă că, instanța de apel a examinat prezenta cauză, fără a pune în discuție cererea de amânare înaintată de avocatul Ion Vîrlan la 21 ianuarie 2021, examinând cauza inclusiv în lipsa apelanților, constatând eronat că aceștia au fost citați legal or, locul, data și ora ședinței de judecată nu au fost comunicate apelanților.

La caz, se reține că art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

Pornind de la constatările reținute supra, Colegiul lărgit consideră că instanța de apel urma să aplice și prevederile art. 206 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care stabilește conduita instanței de judecată în ipoteza neprezentării neîntemeiate în ședința de judecată a părților (o singură dată) și care nu au solicitat examinarea cauzei în lipsa lor.

La fel, având în vedere circumstanțele în care de la partea la proces parvine prima dată o cerere de amânare a ședinței, condiționată de imposibilitatea motivată a prezentării în ședință de judecată, prin prisma art. 206 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța urmează să o admită și să dispună amânarea examinării cauzei pentru a asigura un exercițiu eficient al dreptului garantat la un proces echitabil în aspectul egalității armelor, cu excepția cazurilor când amânarea este fie nerezonabilă, fie dăunează intereselor unei bune administrări a justiției.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că temeiuri ce ar condiționa nerezonabilitatea amânării cauzei și/sau prejudicierea intereselor majore ale justiției, nu au fost prezente, prioritatea urmând a fi acordată dreptului fundamental la un proces echitabil al apelanților.

Instanța de apel era obligată să creeze condiții obiective și reale pentru ca apelanții Marin Doina și Tușinschii Veaceslav, să-și exercite în volum deplin drepturile lor procedurale.

Prin urmare, instanța urma să amâne ședința de judecată fixată pentru 27 ianuarie 2022, pentru a clarifica situația creată și pentru a nu încălca dreptul

apelanților la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului.

În practica sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a conturat în mod clar importanța respectării dreptului la un proces echitabil, sub aspectul asigurării drepturilor egale ale participanților la un proces, în care aceștia beneficiază de garanția privind „egalitatea armelor”.

Astfel, Colegiul relevă că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Chirea contra Moldovei (hotărârea din 26 iunie 2012) a statuat că principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil, presupune ca fiecare parte beneficiază de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condițiile care nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.

Concluzii similare au fost făcute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și în cauza Ziliberg contra Moldovei (hotărârea din 01 februarie 2005), în care s-a reținut că art. 6 al Convenției, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei de a participa efectiv la procesul său.

Acesta include inter alia nu doar dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și a urmări procesul (Stanford vs The United Kingdom, hotărârea din 23 februarie 1994), drept ce face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii. Este dificil de a vedea în această cauză cum reclamantul ar fi putut să-și exercite aceste drepturi fără a fi prezent.

Deci, Colegiul conchide că instanța nu putea purcede la examinarea cererii de apel în cazul în care ambii apelanți nu au fost citate legal, iar reprezentantul acestora avocatul Ion Vîrlan a solicitat amânarea ședinței instanței de apel.

Prin urmare, Colegiul lărgit reține că cele menționate servesc drept temei de casare a deciziei contestate cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel or, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, eroarea judiciară ce nu poate fi corectată de instanța de recurs, deoarece Marin Doina și Tușinschi Veaceslav au fost lipsiți de posibilitatea de a-și susține poziția la etapa apelului.

Din aceste motive, având în vedere problemele de drept ridicate în prezentul litigiu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de Veaceslav Tușinschi și Doina Marin și de avocatul Ion Vîrlan, împotriva deciziei din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată. La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții corespunzătoare participanților la proces și, rejudecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Veaceslav Tușinschi și Doina Marin, reprezentați de avocatul Ion Vîrlan.

Se casează decizia din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, pronunțată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Tușinschi și Doina Marin împotriva Societății pe Acțiuni „Tecton-Z” și Verei

Coșcodan cu privire la obligarea ajustării proiectului de execuție, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Victor Burduh